

tasavvuf

İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi

Ankara 2002

tasavvuf

İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi

ISSN

1302-3543

İmtiyaz Sahibi

Bayram Yayıncılık Adına
Hasan BAYRAM

Editör

Ethem CEBECİOĞLU

Hakem Kurulu

Mustafa AŞKAR, Ethem CEBECİOĞLU, Mehmet DEMİRCİ,
Mustafa KARA, M. Erol KILIÇ, Turan KOÇ, Mustafa TAHRALI, Osman TÜNER,
Süleyman ULUDAĞ, Erhan YETİK, H. Kâmil YILMAZ, Abdülhakim YÜCE

Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni

Ali ÇINAR

Yayın Kurulu

Ethem CEBECİOĞLU, Baki ADAM, Mehmet AKKUŞ,
Mustafa AŞKAR, İrfan AYCAN, Ali ÇINAR, Şamil DAĞCI, Zülfikâr GÜNGÖR,
Sabri HİZMETLİ, Mehmet ÖZDEMİR, Mehmet PAÇACI, İbrahim SARIÇAM,
Ahmet Nedim SERİNSU, İdris ŞENGÜL, İsmail Hakkı ÜNAL, Ali YILMAZ

İdare Merkezi / Yazışma

Prof. Dr. Ethem CEBECİOĞLU AÜ İlahiyat Fak. Beşevler/Ankara
Tel. (0 312) 212 68 00/229

Web Sitesi

www.tasavvufdergisi.com

e-mail

bilgi@tasavvufdergisi.com
tasavvufdergisi@yahoo.com

Dizgi / Teknik Hazırlık
tasavvuf

Kapak Tasarım

Sarakusta

Kapak

"Hac Vekâletnamesi", Mehmed b. Fadl Sincarî 951/1544-45, The Splendour
of Turkish Civilization Ottoman Treasures of the Topkapı Palace (Türk
Medeniyetinin İhtşâmı Topkapı Sarayının Osmanlı Hazinelere Sergisi),
Japonya 1988-1989

Baskı

Erkam Matbaacılık

tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi *bakemli* bir dergidir. Dergiye
gelen yazılardan yazarları sorumludur. Yayın hakları dergiye aittir. Yazılı izin
olmadan, hiçbir şekilde kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz. Gelen yazılar
yayınlansın, yayınlanmasın iade edilmez.

Altı ayda bir yayımlanır.

Yıl: 3 Sayı: 9 Temmuz-Aralık 2002

Fiyatı 7.500.000 TL. (KDV Dahil)

Mektuplar

Ali Osman KOÇKUZU

Prof. Dr., Selçuk Ü. İlahiyat Fakültesi

Tesadüf Var mı?

Bundan kırk iki yıl önce, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin bir anfisinde, bir Farsça metin şerhi dersinde, rahmetli Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan hoca; "Dünyada tek yok var, o da tesadüf" diyordu. Bu sözün gerçek olduğunu, insan hayatının her safhasında görebilir. Tesadüf yok. Her şey yerli yerince, hesaplı-kitaplı.

Fakülte kütüphanemizdeki değişiklikleri görmek ve kitap alış-verişi başlamış ise, bazı kitapları aramak üzere odamdan aşağıya kütüphaneye indiğim bir gün, oradaki masalardan birisinin üzerinde duran eski bir kitap cildi/kabı, kendisini bana gösterdi. Veya o beni gördü. İlgimi çeken, bir nevi "yazma=mahtuta" sayılan bu küçük kitapçığı aldım, kaydettirdim ve incelemek üzere odama çıktım.

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nün ilk müdürü rahmetli Veli Ertan hoca, kendisine gelen bazı mektupları ve bayram tebriklerini bu eski kitap kabının içine zamkla yapıştırmış, bir zarfa da birkaç bayram tebriği koymuş. Kitabın iki kapaktan birinin üzerinde (Mektuplar) yazısı bulunan bir kartvizit, diğerinde ise yine aynı zata; Kemal Edip Kürkçüoğlu adına basılmış bir kartvizit var. Kitabın dış kabına yapıştırılmış olan bu kartvizitle, sanki bu kitapçığa iki tür isim verilmiş olmaktadır. Eski yazımızla yazıldığı için, sağ tarafından açarsanız kitabın adı; "Kemal Edip Kürkçüoğlu", soldan açarsanız o takdirde, kitapçığın adı "Mektuplar" olmaktadır. Mektuplar yazısı bir kartvizit üzerindedir. Mektuplar yazısının altında, "Kemal Edip Kürkçüoğlu'nun, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü Veli Ertan'a Yazmış Olduğu Mektupları ve Bazı Yazıları" ibaresi yer almakta. Böylece, eserin kısa adı "Mektuplar", uzun ismi ise; "Mektuplar; Kemal Edip Kürkçüoğlu'nun Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü Veli Ertan'a Yazmış Olduğu Mektupları ve Bazı Yazıları" olmaktadır. İçindeki mektuplar arasında; rahmetli Mahir İz hocaya ait olanları da var.

Yani eski bir kitap kabının üzerine iki adet Kemal Edip Kürkçüoğlu kartviziti yapıştırılmış ve arzedilen ibareler yazılmıştır.

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nde müdür olan Veli Ertan beye gelen bu mektuplar, bir tarafa atılmamış, saklanmış ve bugün için sahipleri ilâhî rahmete kavuştuğu için, artık tarih olmuş. İçindeki selâm kelâm faslı dışında, o günlerde cereyan eden bazı olaylara ait, bazı önemli bilgiler içeren mektupların en büyük özelliği, yayınlanmamış ve edebî oluşlarıdır. Mektupların yazılış yılları 1965'ten başlamakta ve yetmişli yıllara kadar uzanmaktadır. Bir bölümünde görülen tarihler, sözü geçen kuruma intisap ettiğim yıllar, bir bölümü ise 1969 senesi, yani benim askerlik için Konya'dan ayrıldığım yıl. Bu mektuplar, yakın din eğitimi ve öğretimi tarihimize ait bazı bilgileri ve tespitleri içerdigi için önemli görüldüğünü tekrar etmeliyiz. Ayrıca içinde, şiirler mevcut. Öyle zannediyorum ki, bu şiirler başka bir yerde yayınlanmamış türden şiirler. Bunlar Kemal Edip Kürkçüoğlu'na ait. Veli bey, Kemal Edip beyin terceme-i hâlini/hayat hikâyesini de iki sayfalık bir kâğıda yazarak kitabın iç tarafına yapıştırmış. Üçü de rahmet-i Rahman'a kavuşmuş, ülkelelinin insanları ve çocuklarının eğitimi, kültürü, hatta dinî öğretim ve eğitimi için çalışmış bu değerli insanların, edep ve edebiyat dolu mektuplarının yayınlanmasını gönlüm istedi. Kendi kendime; "Madem ki tesadüf yoktur, o hâlde bu mektupları bir dergide yayınlamak benim için bir görevdir, bunu yerine getirmeliyim" diyerek, aziz okuyucuların önüne mektupları ve şiirleri arza karar verdim. Mektuplar ve şiirler, baştan aşağıya İslâm ahlâkı ve İslâm tasavvuf irfan ve kültürünü taşıdığı için de, bu derginin "**tasavvuf**" olması kendiliğinden belirmiş oldu.

Kemal Edip Beyefendinin Terceme-i Hâli

Kitabın son tarafına konulmuş olan bu terceme-i hâl yazısıyla eseri başlatmak uygun olacaktır. Çünkü, mektuplarından söz edilen rahmetli Kemal Edip bey, bu iki sayfalık yazıda tanıtılmaktadır. Tükenmez kalemle yazılan bu yazı, bir Osmanlı rik'asıdır. Veli beyin yazısı değildir. Çünkü, sonuna eklenen bir satırlık nottaki Veli beyin tanıdığımız yazısıyla, bu yazı ayrılık arz etmektedir. Yukarıdaki başlıktan sonra yazı aynen şöyle devam etmektedir:

"1902/1318 yılında Urfa'da doğmuş olan Kemal Edip Kürkçüoğlu, Kürkçü oğullarından ve Osmanlı Meclisi Urfa meb'uslarından Ömer Edip beyin oğludur. Annesi, Suyolcu Ali Paşa ahfadından ve İstanbul temyiz mahkemesi azasından Dardağanzade Eđinli Ahmet Nazif beyin kızı Sıddıka hanımdır. Mensup olduğu aile, neslen Gavs-i A'zam Abdülkadir Geylânî hazretlerine mensuptur.

İlk tahsilini Urfa'da İrfaniye, İstanbul'da Menbau'l-İrfan mekteplerinde, orta tahsilini Urfa Rüşdiyesi'nde, İstanbul Vefa Lisesi ile Muallim Mektebi'nde, yüksek tahsilini de, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi Klâsik Şark Dil-

leri kısmında tamamlamıştır. Ayrıca, hususî sûrette cami dersleri görmüştür. Fransızca, edebiyatıyla birlikte Arapça ve Farisice (Farsça), pek az da İngilizce bilir. Maarif meslekinin hemen hemen bütün kademelerinde, bu cümleden olarak; ilk mektep muallimliğinde, ilk tedarisat müfettişliğinde, orta mektep Türkçe, tarih, yurttaşlık bilgisi, Fransızca, lise edebiyat öğretmenliklerinde, Milli Eğitim Bakanlığı Hususî Mektepler Dairesi müdür muavinliğinde, fakülte ve üniversite kütüphane müdürlüklerinde, Ankara İlahiyat Fakültesi İslâm Dini Esasları ve Taşavvuf Tarihi öğretim görevliliklerinde, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Paleografi muallimliğinde, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi azalığında, Din Eğitim ve Öğretim Dairesi müdürlüğünde, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü müdürlüğünde, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü İslâmî Türk Edebiyatı, Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca bölümü Türk Edebiyatı öğretmenliklerinde, nihayet Millî Eğitim Bakanlığı müfettişliğinde bulunmuş, 47 yıllık fiilî ve 49 buçuk yıllık itibarî hizmetten sonra, yaş haddine uğramak sûretiyle 12.7.1968 tarihinde emekli olmuştur.

14.1.1969 tarihinden beri E cetvelinde bir kadro ile İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü İslâmî Türk Edebiyatı muallimi olarak çalışmaktadır. "Urfa Ağzı" adlı orijinal eseri, ayrıca mükafat da verilmek sûretiyle Türk Dili Kurumunca, Fatih'in Şiirleri üzerindeki etüdü, İstanbul'un fethinin 500. yılı münasebetiyle Türk Tarih Kurumunca, Büyük Türk şairi Fuzûlî'nin Türkçe ve Farisice (Farsça) 8 eserine ait etüdüleri Milli Eğitim Bakanlığınca, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesince, Dinde Reform Meselesi, İmanda Birlik Vatanda Dirlilik, İslâm Dinine Toplu Bir Bakış, Din ve Milliyet adlı eserleri 1955-1961 yılları arasında Ankara ve İstanbul radyolarında yurt içinde ve dışında alâka ile dinlenen dinî ve ahlâkî sohbetlerinden elli kadarı, Diyanet İşleri Başkanlığınca bastırılmış, Dil ve Tarih-Coğrafya ve İlahiyat Fakülteleri dergilerinde, ilmî tebliğleri, ilmî ve edebî makaleleri intişar etmiştir.

Ebu Leys-i Semerkandî'nin *Kitabu's-Salat fi'l-Fıkħ*, Feridüddin-i Attar'ın *Kitabu'l-İşara fi Âdâbi'l-Vüzera* adlı eserlerini, Arapça asıllarından Türkçeye çevirmiş, Seyyid Nesimî'ye dair geniş bir etüd ve edisyon kritik hazırlamış ise de bastıramamıştır.

Edebî kültürünü daha çok babası Ömer Edip ve amcası Urfalı şair Osman Remzi beylerle, Millet Kütüphanesi kurucusu rahmetli Ali Emirî Efendiye borçlu olduğunu söyleyen ve 1334/1918 yılında Vefa Sultanîsi'nde okurken gazel tarzında yazmağa başladığı şiirlerinden bir kaçını, Ali Emirî Efendinin *Tarih ve Edebiyat-ı Osmanîyye* mecmuasında, "Ra'di" mahlasıyla neşreden, Nabî'nin;

*Sakın terk-i edebten, kîy-i Mahbub-i Huda'dır bu,
Nazargâh-i İlahîdir, Makam-ı Mustafadır bu!..*

matla'lı na't-ı şerifi üzerindeki birinci tahmisi 1340/1924 yılında rahmetli Tahiru'l-

Mevlevî'nin *Mahfel* mecmuasına alınan, bazı şiirleri de *İslâm'ın Nuru* ve *İslâm* mecmualarında intişar eden Kemal Edib Kürkçüoğlu, şiirlerini neden kitap hâline getirmedişini soranlara: "Yüz okuyup bir yazmalı, yüz yazıp bir neşretmeli" cevabını verir ve "Edebiyat tarihimizin büyük simaları hep yüz okuyup bir yazan, yüz yazıp bir neşreden üstadlardır" der.

Rahmetli Kazım Sevinç'in *Hayat* mecmuasında bir zamanlar hece veznini de denemiş olmasına rağmen aruza bağlı kalan ve kasideden gazele, rubâiden kıt'aya kadar klâsik nazım sistemimizin hemen bütün şekillerinde, edebiyatımızın tasviriden tehzile, hatta hicve kadar bütün mevzularında eserler veren Kemal Edib'in şiirlerinden.., çok yakın dostlarının ve edebiyat meraklılarının defterlerinde rastlanır. Bu şiirlerde tasavvuf neşvesiyle millet ve memleket sevgisi hakimdir."

Veli Ertan bey, kim tarafından yazıldığı belirtilmemiş olan bu terceme-i hâle iki satırlık bir ek yapmıştır. Siyah mürekkeple yapılan bu ekte şunlar yazılıdır: "Vefatı; 14 nisan 1974 Cuma günü sabahı Allah'ın rahmetine kavuşmuştur."

Yüz okuyup bir yazmak ve yüz yazıp bir neşretmek ölçüsünü, İstanbul'da Yüksek İslâm Enstitümüzün başında vekâletle kaldığı birkaç aylık sürede bizlere de söylemiştir. Bu sırada bizim okulumuzda geceleri kalan Kürkçüoğlu Hocaya, bir mübarek gece, yatsı namazı kıldığım mescidimizden yatakhaneimize giderken, loş merdivenlerde rasladım ve "Efendim, bugün mübarek bir gece. Sizin odadaki hoparlörü açarak, öğrencilere birkaç kelime konuşsanız, çok faydası olur. Hepimiz burada gurbetteyiz. Böyle konuşmalara hasretiz." dediğimi hatırlıyorum. Peki, dedi. Birkaç dakika sonra, bize ait salonlarda onun sesi yükseldi. Güzel şeyler söyledi. Arkadaşlara umulmadık bir sürpriz etkisi yaptı. Sert görünüşlü hocaya, bu sözleri korkarak söylediğimi hatırlarım. Allah rahmetiyle muamele buyursun.

Bu terceme-i hâli naklettikten sonra kitabın sağ başından başlayarak, içine yapıştırılan yazı ve mektupları verelim:

Kapakta Kemal Edib beyin, "Kur'ân-ı Kerim" isimli yayınlanmış bir yazısı vardır. Bir dergi olması muhtemel yayının adı yoktur. Yalnız sayfa numaraları 70 ve 71 olarak vardır. Diyanet İşleri Başkanlığı dergisinin II. Cildinin 10 sayısından, "İslâm Ma'betleri" isimli bir yazısı buraya yapıştırılmış. 7-9. sayfaları diğer sayfalar izler. Burada yayınlanmış başka yazılar da vardır.

Soldaki, numaraları olmayan sayfalardan birinde Kemal Edib Beyin küçük bir fotoğrafı, altında 1902/1974 tarihleri vardır. Bu bir kartvizittir. Üzerinde; "Bayramınızı en iyi dileklerle, hürmet ve muhabbetlerle tebrik eder." yazan çok güzel bir rik'a vardır. Sonra kitaba yapışık bir zarf ve içinde, bayram tebriki için ge-

len aynı zata ait kartlar. Buraya almadığım kartların üzerindeki yazılar, inşaallah eserle birlikte kütüphanede yıllar yılı kalır, arzu edenler görür. Eserde yer alan mektupları sırayla verelim.

İlk mektup Ankara'dan gönderilmiş olup, 27 Mart 1965 tarihlidir:

Birinci Mektup

Aziz kardeşim efendim,

Epeyce zaman var ki sizleri görmek, vefalı dostlarla görüşmek nasip olmadı. Mamafih sıhhat ve muvaffakiyyet haberlerinizi alıyorum. Enstitünüz talim hey'etinin değerli elemanlarla takviye edildiğini, vekâlet mensuplarının enstitülere ve İmam-Hatip mekteplerine hizmet yanışına girdiklerini görüyorum. Demek ki, sâbık vekil devrinde yapılanlar (yayılanlar?) başkalarının eser-i vehmi imiş. Demek ki bu zevat dinî tedrisatı candan destekleyen kimselemiş. Demek ki, Muhammed aleyhisselam sûresinin bir âyeti olan: "fa'lem ennehu lâ ilâhe illâllah" levhasını divardan sökenler onlar değilmiş. Demek ki, bu müesseseleri gericilikle, irtica ile suçlayanlar başkaları imiş. Demek ki efendilerimiz hâdim (yikan) değil, hâdim (hizmet eden) imişler. Demek ki ileri geri konuşmakla günaha girmişiz. Her ne ise geçelim.

Dün akşam Ali Arslan Aydın bey telefonla müjdeledi; bu akşam Hüsnü Erdem bey üstadımızla birlikte bende-haneyi teşrif edecekler. Her hâlde kulağınız cınlayacaktır.

Sizden bir ricam var, benim maaş meselem hususunda vekâletten gelen, tarafınızdan aynen tebliğ edilen yazıyı perişan evrak arasında bulamadım. Bana tarih ve numaralarıyla birlikte, yazınızla beraber birer sûretini gönderebilir misiniz? Tasdike lüzum yok. Melfuf zarfla yollarsanız minnettar olurum.

Dostlar ne âlemde? Hulusi bey, Necati ve Hamdi beyler, hürmet ve muhabbetlerimi iblağ buyurmanızı rica ederim. Fevzi Özçimi, Ali Küçük Sakalioğlu beylere de selamlar, sevgiler, saygılar. Hanım efendiye hurmetler ederim.

Hürmet ve hasretle gözlerinizden öperim, kardeşim efendim.

Her zaman dostunuz
Kemal Edib Kürkçioğlu

(Kemal Edib beyin mektubuna, adres yazılı, pullu bir zarf eklediği anlaşılmaktadır.)

İkinci Mektup

17 Mayıs 1965

Aziz kardeşim,

Mart 1964 ayına ait ek görev maaşım için yazdığım dilekçeyi takdim ediyο-

rum. ...sizi sorun çıkartmak külfetinden kurtarmak içindir. Paranın kemiyeti değil, keyfiyeti beni ... sevk etti. Bakalım evliyâ-yı umur efendilerimiz bu defa ne diyecekler?

Hulleci hadisesi beni çok üzdü. Çocukların kışkırtıldığını zannediyorum. Bu ... bir talebe işi değil, Diyanet Riyaseti'yle Milli Eğitim Bakanlığı meselesidir. Fevrî hareketler, şahısları da, müesseseleri de zarar-dide eder. Ne çare ki iş artık kanunî makamlara intikal eylemiştir. "Şeriatın kestiği parmak acımaz." Cenab-ı Hak kolaylık ihsan buyursun. Hislerle değil, akl-ı selimle hareket edilmelidir.

Bütün dostlara ez cümle Hulusi beye, Necati ve Hamdi beylere hurmet, muhabbet ve hurmetlerimi arzederim. Hanım efendiye te'yid-i ihtiram eylerim. Üstadımızı ziyaret etmeyeli epeyce zaman oldu. Tasdi' etmediğime emin olduğum bir gün ellerini öpmeye gideceğim.

Hürmetlerimi yollarken, gözlerinizden öperim. Başarılar dilerim, kardeşim efendim.

(Bu mektubun kenarına şu satır eklenmiş); Hulusi bey, hazretin muzaheretini temin etmiş..

Mektuptaki nokta nokta geçtiğimiz yerler, yapıştırmadan mütevellid okunmayan yerlerdir. "Hülleci" olayı, Konyaya gelen bir tiyatro oyununu öğrencilerin geceleyin protestosudur. Kemal Edib bey olaydan çok üzgündür. "Çocukların kışkırtılması" fikri veya çocukların an ictheadin bu işleri yapmaları, zaman içinde tekerrür edecek ve din eğitiminde, öğrencileri dışarı tarafından çalınan hocalar daima üzüleceklerdir. Bu olayın sabahını tespit eden bir fotoğrafta, Enstitü'nün merdivenlerindeki her türden güvenlik görevlisini saydım, 72 kişi idiler. Bunlar dışandakiler. Bir bu kadar da içeride/binada vardır. Baskın yapılan okulda yatılı öğrencinin sayısı hiçbir zaman 200 kişi olmamıştır).

Hürmetkârınız
Kemal Edib Kürkçüoğlu

Üçüncü Mektup

1 Cumade'l-ula 1385-28 Ağustos 1965, İstanbul

Aziz kardeşim efendim,

Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü'nün Eylül devresi edebiyat imtihanlarına Vekâlet-i Celile yine fakiri me'mur etmiş. 2 Eylül 1965 günü orada olacağım. Müsadenizle sizin enstitüde kalacağım. 16 Ağustostan beri İstanbul'dayım. Yarından sonra Ankara'ya döneceğim. Ayın ilk günü, bizim enstitüde imtihanım var. Ertesi günü Konya'ya hareket edeceğim. Ne yapalım, bu da bizim çilemiz. Necati beye, Hamdi beye, Hulusi beye, diğer ehlibba ve evidda'ya muhabbet ve hürmetlerimi yollarım. Bilmem Celâl Emrem bey de orada bulunacak mı?

Hanımefendiye hürmetler. Gözlerinizden öperim. Hürmetlerimi hasretlerimi tekrarlamaktan zevk duyarım, kardeşim efendim.

Hürmetkârınız
Kemal Edib Kürkçüoğlu

“İman” konuşmasını artık bu defa Konya’da bittabi yeniden takdim edeceğim. Eski metni bütün aramalarımaya rağmen bulmak mümkün olamadı.

Derneğin boşaltacağı oda tahsis buyurulursa tercih ederim.

Dördüncü Mektup

B.

5 Cumade'l-ula 1385 / 1 Eylül 1965

Aziz kardeşim, efendim,

İstanbul’dan zat-ı âlinize bir mektup takdim etmişim. Buraya avdetimde işi değişmiş buldum. Maalesef, oraya gelemeyeceğim. Teessüfüm oraya gelemediğimden değil, sizleri görme imkânına nail olamayışından. Sanırım ki Öğretmen Okulları Umum Müdürü benim gitmemi istememiş. Bana karşı bu bir türlü dinmek bilmeyen husumetin sebep ve saikini tayinden âcizim. Arapça’da meşhur bir söz vardır, bilirsiniz: “Fasbir! Fe inneddehra la yasbir!” (Sabret! Ancak zaman sabırsızdır).

Ziya Paşanın dediği gibi;

*“Zalimlere bir gün dedirir kudret-i Mevlâ,
Tallahi lekad aserakallabu aleynâ.”*

Namık Kemal’in de işaret ettiği gibi;

*“Muîni zalimin dünyada erbab-ı denaettir,
Köpektir zevk alan sayyad-i bî insafa bizmetten.”*

Ne yaşım, ne başım, kimseye kuyruk sallamaya müsait değildir. Gençliğimde ne isem, şimdi de oyum. Sevmediğim şair Fikret’in;

*“Bu memlekette bir gün sabah olur... geceler,
Sabab-ı Haşre kadar sürmez...”*

diye bir sözü vardır. Biz, Sabah-ı Haşr'den sonrasına inanmış insanlarız; bekleyeceğiz.

Hürmet ve hasretlerimi arz ederim, kardeşim efendim.

Hürmetkârınız
Kemal Edib Kürkçüoğlu

Beşinci Mektup

B.

6 Muharramü'l-haram 1386

26.4.1966

Muhterem kardeşim, efendim,

Vekâlet teftiş heyetinde vazifelendirilmem vesilesiyle göndermek lütfunda bulunduğunuz mektubu aldım. Alâkanıza ve iyi dileklerinize teşekkürler ederim. Buradaki evi, boşaltmamakla beraber, İstanbul'a taşındık. Hanımla kızım oradadırlar. Oğlumla ben şimdilik Ankara'da kalıyoruz. Yakında turne başlayacak. Kısmetimize nerelerin çıkacağını bilemiyorum. İnşallah ilk hizmet, Konya'dan başlar. Hazret-i Pîr'in eşiğine yüz sürmek, siz dostları tekrar görmek ahass-ı amalimizdir.

Hanımfendiye hürmetler eder, sıhhat ve afiyetler dilerim.

Bütün ehıbbaya hürmetler.

Hürmet, muhabbet ve hasretle gözlerinizden öperim kardeşim efendim.

Kemal Edib Kürkçüoğlu

Altıncı Mektup

B.

18 Eylül 1967

Muhibb-i azizim, efendim,

Mektubunuzu aldım. Hakkımdaki iyi dileklerden dolayı arz-ı teşekkürat eyledim. Zaten tezahür edegelen teveccühlerinizin daimi minnettariyım. Sizinle burada görüştüğümüzden sonra, zat işlerinden bizim daireye "bana ek görev verileceğinden öğretim daireleriyle temas edilerek nereden ders isteneceğinin bildirilmesi" me-alinde bir yazı geldi. Bunun üzerine Hulusi beyle temas ettim. O da müsait karşıladı. Yalnız programa baktık, tasavvuf tarihi dersi ikinci sınıfta 2, üçüncü ve dördüncü sınıflarda birer saat olmak üzere haftada 4 saat tutuyor. 15 günde bir bu, 8 saat edeceğinden mutlaka üst üste iki gün veya şubeler birleştirilse bile her hafta gelmeyi zarurî kılacaktır. Buradaki işlerin kesafeti buna manidir. Diğer husus olursa mesele yoktur. Şimdiki vaziyette heyetten fazla uzaklaşmam hem kıl ü kâli, hem de bin türlü ihtimali mucip olur.

Hulusi beyle kararımız, "İslâm Ahlâkı" dersi üzerine takarrur etti. Bu dersin ayrıca muallimi yokmuş. Mevzu ve muhteva itibarıyla tasavvuf tarihini okşayan bir derstir. Bilmem siz ne dersiniz? Kadro mevzuuna gelince her nimet bir külfet mukabili olduğuna göre fazlası fazladır. Talim ve Terbiye azasına hangi dereceden ek görev veriyorlarsa harc-ı râh karşılığı olarak bir üstünü istedim. Hulusi

bey, kararnameyi buna göre hazırlayacaktır sanırım. Liselere din bilgisi dersi konması işinin kesif mücadelesi içindeyim. Kararname çıkınca işe başlamak üzere oraya uğrayacağım. Üstadımızı ilk fırsatta ziyaret edeceğim. Bilhassa Hulusi beye, Cemal beye, Döktor Hulusi beye, Hamdi beye, Ali Sakallı beye ve sair dostlara hürmet, hasretleri tekrarlarım. Hanımefendiye hürmetler ederim. Baki hürmet, meveddet ve temenni-i sıhhat ve afiyet benim aziz ve muhterem kardeşim.

Kemal Edib Kürkçüoğlu

Yedinci Mektup

B.

26 Teşrin-i evvel 1967

Muhterem kardeşim, efendim,

"Emirlerinizi aldım. Şükranlarımı arz ederim. Enstitü'de vazife derühte etmek benim için şereftir. Ancak, bazı sebepler Ankara'dan Konya'ya gidip-dönmeme müsait değil. Şöyle ki;

1. Talim ve terbiyedeki işlerim, buradan ayrılmama imkân vermeyecek nispette fazla.

2. Tekrar teftiş hey'etine geçmek tasavvur ve teşebbüsündeyim. Heyetteki havadan memnun değilim.

3. Beni defalarca reddeden Din Eğitimi Dairesini, bir kere de benim reddetme tadını tatma isteğim. Buna daha bazı hususlar ilâve edebilirim. Bu sebeple kararnamenin iptalini istedim.

Fakirinizi müsamaha ile karşılayacağınızı ümit ederim.

Hanımefendiye hürmetlerimi arz eylerim.

Ahibba-yı kirama ez cümle Hulusi beye, Cemal beye, Hamdi beye hürmet ve muhabbetlerimi yollarım.

Hasret ve hürmetlerimin kabulü niyazıyla

Kemal Edib Kürkçüoğlu

Sekizinci Mektup

B.

26 Ağustos 1968

Pek muhterem kardeşim, efendim,

Mektubunuzu aldım. Hakkımda ızhar edilen dileklerden dolayı arz-ı şükran ederim. 47 yıllık meslek hayatı boyunca, iş yönünden yılmamış olan fakirinize, işsizlik yükü daha ağır gelmektedir. Oyalanmağa çalışıyorum. Elbet buna da alışacağım. En büyük üzüntüm, din eğitim ve öğretim sahasındaki mesaimi tamam-

layamamam, bu hususuta dahilden, hariçten türlü müşkillere uğramamdır. Bununla beraber, yegâne teselli bulduğum husus, işin, sizler gibi imanlı, ırfanlı, gayretli ellerde bulunmasıdır. Daireniz, vekile söylemiş olmama rağmen, düzene girmedi. Teftiş heyetine, İmam-Hatip Okulları meslek derslerini, ortaokullar ve liseler din bilgisi derslerini teftiş edebilecek yetkili elemanların alınması yolundaki teşebbüslerim, hâlâ semere vermedi. Ve vekâletimizin, teşkilâtındaki zihniyet değişmedikçe, bu tezebzüb devam edip gidecektir sanırım. Ne yapayım? Tedbire tevessül hak, takdire tevekkül bir emr-i mutlaktır.

Aziz kardeşim, Enstitünüzde tasavvuf tarihi okutmayı istemez değilim. Ancak bazı mani amiller mevcut. Refikam iki sene evvel ablası, iki ay evvel de yegane hemşiresini kaybetti. Zaten mevcut rahatsızlıklarına bu da inzımam edince, benim daimî sûrette yanında bulunmamı zarurî kılan asabî buhranlar içinde ızrap çekme durumuna düştü.

Zat-ı âlinizden evvel, Hamdi bey kardeşimiz de keyfiyeti fakirinize bildirmişti. Bu vaziyet karşısında, hakkımdaki teveccühâtın devamı niyazımla beraber, evet diyemeyeceğim.

Bütün dostlara, ez cümle aziz üstadım Hulusi Bolay beye, Hamdi beye, Arif Etik beye, Profesör Tayyib Okıç beye, arz-ı muhabbet ve hürmet eylerim.

Üstadımızın muhterem ellerinden öperim. Hanımefendiye ihtiramımı yollarım.

“Bâkî gönülden çıkarılmamam ve dualarınızda unutulmamam niyazıyla te'yid-i ihtiramât ve tekrar-ı tahiyât ederim kardeşim, efendim.

Hürmetkârınız

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Ne olur, Hulusi bey dostumuz, ağamız hazretinden âcizleri için bir dua niyazında bulunsun.

Dokuzuncu Mektup

B.

İstanbul, 29 Şaban-ı şerif 1388-21 Teşrin-i sani 1968

Pek muhterem kardeşim, efendim,

“Afrikada ve Avrupada İslâmiyet” adlı eserinizin göndermek lütfunda bulunduğunuz bir nüshasını, kemal-i imtinan ile aldım. Arz-ı şükran ederim. Daha nice nice böyle hayırlı ve faydalı kitaplar neşretmenize yardımcı olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz eylerim.

Eseri, dün alır almaz, baştan sona kadar okudum. Gerektiği kadar emek sarf etmişsiniz. Zengin bibliyografya sıralamışsınız. Bundan sonra da her mevzuu ayrı ayrı ele alacağınızı, İslâm Âleminin bölümlerini derinliğine ilim ışığına kavuşturup enzar-ı istifadeye koyacağınızı ümit etmekteyim. Bu ve bundan evvelki

eseriniz, bugünün İslâm Enstitüleri programına Muasır İslâm Ülkeleri Tarih ve Coğrafyası dersini koymaktaki maksadın tahakkukunu tevsik ve fikranızı her yönden te'yid etmektedir. Allahu zül-celâl sizden razı olsun.

Celâl Emrem bey üstadımıza şahsan ve şifahen söylemiş, ayrıca mektupla da bildirmiş bulunduğum vechile, Enstitünüz son derecede değerli gençler yetiştirmektedir. Bunu gerek teftişlerimde, gerekse son defa İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde açılan Tasavvuf Tarihi öğretmenliği imtihan jürisine katıldığım esnada tespit ettim. Bittabi bu başarılarda, sizin idarî ve ilmî gayretlerinizin, Hulusi Bolay, Celal Emrem, Arif Etik beyler gibi değerli mesai arkadaşlarınızın, sizlerin büyük hissesi mevcut ve meşhuttur. Hasenat-i câriye işte budur.

Âcizlerine gelince, "hadisatı mirsad-ı ibretten temâşâ" etmekle meşgulum. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde verileceği vadedilen ders işi henüz kuvveden fiile intikal etmedi. Hiç olmasın da varsın geç olsun.

Üstadımızın ellerinden kemal-i hürmet ve hasretle öperim. Hanımefendi kardeşimize hürmetler eder, sıhhat ve afiyetler dilerim.

Hulusi beye bilhassa arz-ı ihtiram ederim. Ahmet ağa hazretlerinin mübarek el ve ayaklarından bin kere öperim.

Hulûliyle müşerref olmak üzere bulunduğumuz Ramazan-ı şerifinizi tebrik ederim. Soranlara, hürmet muhabbet ve selâmlar yollarım. Vekâletimize hidayet niyaz eylerim.

Allah Teâlâ'nın avn ü inayetiyle, Peygamber-i zî-şan efendimizin savn ve sıyaneti ve Evliya-yı izâmın lutuf ve himmetine mazhar olmanız duasıyla hatm-i kelâm, te'yid-i muhabbet ve ihtiram ederim. Benim çok muhterem...

Hamdi Savlu beye de muhabbet ve hürmetler.

Hürmetkârnız.

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Onuncu Mektup

Çok muhterem kardeşim efendim,

Mektub-ı âlinizi alalı epeyce zaman oldu. Türlü meşgaleler cevap vermeme geciktirdi. Kitabı harf harf, kelime kelime, cümle cümle okudum. Bitirince takdim edeceğim. Kemal beyin oraya geleceğini işitem üzerine bu mektubu alelacele gönderiyorum.

Hanımefendiye hürmetler ederim. Bütün dostlara, bilhassa Celâl, Hulusi, Hamdi beylere hürmetlerimi sunarım. Üstadımızın ellerinden öperim.

En derin hürmetlerimle 12.5. 1969

Kemal Edib Kürkcüoğlu

On birinci Mektup

B.

İstanbul; 3 Cumade'l-ahire 1388, 16 Ağustos 1969

Muhibb-i azizim, efendim,

Mektubunuzu aldım. İnsanın -mahdud da olsa- sizin gibi samimî dostları bulunması cidden bahtiyarlıktır. Lillâhi'l-hamdü ve'l-minneh kendimi bahtiyarlığa mazhar olanlar idadında sayarım. Hakkımızda Maliye Vekâletine yazıldığını bildiriyorsunuz. Olursa Hakk'ın rahmetindedir, olmazsa gizli hikmettedir.

Rahmetli Mehmet Âkif'in beyti;

*"Allah'a güven sa'ye sarıl hükmüne ram ol,
Ben bilmiyorum varsa eğer başka çıkar yol"*

şeklinde. Eski harflerle bu beyti ihtiva eden şiir basılırken, dikkatsizlik eseri olarak, "hükmüne" kelimesi, "hikmete" sûretinde çıkmış, T harfi Nun'a tebdil, yani hata tashih edilmeyerek öyle basılmıştır. Yeni harfe nakledenler, bunun farkında olmamışlardır. Enstitünüzün kitabesine de, bu sûretle hakkedilmiştir. Zaten birçok levhalara da, "hükmüne", "hikmete" şekliyle alınıp tamim olunmuştur. Hazret-i Âkif, ikinci mısradaki, 'tek çıkar yol'dan bahsettiğine göre, birinci mısradaki gösterilen yolun da tek olması lâzımdır. Hâlbuki, "hikmete" denilince karşımıza âdetta Allah'a güvenme, sa'ye sarılma, hikmete ram olma gibi üç yol çıkıyor. Zann-ı kâsıranemi sorarsanız, birinci mısra, "sa'ye, Allah'a güvenip sarıl; mukaddir-i yeğâne "O" olduğuna göre de, hükmüne ram ol!" manasında anlaşılmalıdır. Ancak, son günlerde bir vesileyle bu beyti Mahir İz beyle birlikte ele aldığımız, üzerinde konuştuğumuz sırada, "beyit 'hikmete' kelimesiyle yayılmıştır. Bunu düzeltme için münasip zamanda bir açıklamada bulunmak icab eder" demiştik. Mesele bundan ibarettir. Yalnız, bir müddet için bu açıklama, sizinle benim aramızda kalsın. Sebebini bilâhare arz ederim. Malum a, galat-ı meşhuru lügat-i fusha ile tashihe kalkışmak kolay değildir. Enstitünüzün levhası da ilk imkânda böylece düzeltilir. Merakımı mucip olan cihet, keyfiyeti, fakirinizden bu sırada niçin sorduğunuzdur. Bu yanlışlığa biraz da merhumun "Allaha güven, sa'ye sarıl..." demesi, yani vezin zaruretiyle "güvenip sa'ye sarıl" dememesi sebep olmuştur. Meselâ;

"Allah'a güven, öyle sarıl sa'ye sabûr ol!"

da diyebilirdi. Meşagil-i rüz-merre arasında tafsilât-ı zaide ile başınızı ağrıtmayayım.

Hamdi Savlu bey dostumuz, Erzurum'a ne zaman hareket ediyor? Benim na-

mıma tebrik etmenizi, başarılı olması yolundaki samimî dileklerimi iletmenizi, rica ederim.

Enstitüler çoğaldıkça, aralarında manevî ve ilmî beraberlik kurulması o nispette zaruret hâline geliyor. Vekâlet, vakit vakit enstitülerin ta'lim erkanını konferans verdirmek, temaslarda bulunmak üzere, diğer enstitülere göndermelidir. Bunda bir çok faideler melhuzdur. İnşallah o günler de gelir.

Seçim atmosferine girdiğimiz günlerde, bazı öğrenci hareketleri beklenebilir. Enstitüler camiasının, bu hareketler, taşkınlıklar dışında kalması, nizama riayet-kâr, kanuna itaatkâr olması icap eder. Enstitülerin, İslâmî İlimler Akademileri hâline getirilmesi hususu, münasip sûrette Adalet Partisi namzetleri ağzıyla umumî efkârâ intikal ettirebilir. Ama tek esasla, tek proje ile girişmek şarttır. Hâlbuki bizim dostlar, birbirlerinden habersiz olarak aynı prensip ve gayelerle hareket ediyorlar. Bu ise, hâl yolu değil, iğlâk ve işkâl yoludur. Bizler artık yaşlandık. Keyfiyet sizlerin, gençlerindir.

*"İhtilâfatıyla uğraşmakta debrin zevk yok
Zevk anın mîrsad-ı ibretten temasındadır!"*

diyen Mullim Naci merhum ne güzel söylemiş. "Sönmez" den henüz bir tebliğ ve teklif yok. Neşriyatta "kemmiyyetten çok" keyfiyyet mühimdir. Son günlerde çıkan ve cidden faydeli olan bir eserdeki hata-savab cetvelinin metne intikal ettirilmesi için birkaç gece çalışmam lâzım geldi. Âdetimdir, aldığım bir kitabı okumağa başlamadan hatalarını savaba tahvîl ederim. Bununla şunu demek istiyorum ki, Sönmez Neşriyat Yurdu dikkatli bir musahhihler kadrosuna da malik olmalıdır. Diyar-ı küfrün matbuatında, hatta bizim memleketin sol tandanslı neşriyatında kat'iyen tab' hatası yoktur. İslâmî müellefatta da bu itinayı görmek, bulmak zamanı gelmiştir.

(Lâdikli) Hacı Ahmet Ağa hazretleri hakkındaki mersiyeden bazı parçaların neşrinde şimdilik mahzûr vardır. Ben zat-ı âlinize, basılacak kısımları makine ile yazar, yollarım.

Hanımefendiye, refikamla birlikte arz-ı hürmet ederiz. Kızım ellerinizden öper ve yakında atılacağı hayatta hayırlı dualarınızı bekler. Üstadımızın ve valide hanımefendinin ellerinden öperiz.

Hulusi Bolay, Celâl Emrem, Arif Etik, Ali Sakallı, Hulusi Baybal, Hüseyin Kalay beylere, Tayyib bey efendi üstadımıza, Fevzi Özçimi beye, sair ehıbbaya hürmetlerimi sunarım. Cemal bey efendiye de arz-ı ihtiram ederim.

Mektubum, Arapkirli neferin namesine döndü. Bağışlamanızı niyaz eylerim. Müfti efendi hazretlerine arz-ı tahıyyat ve te'yîd-i ihtiramât ederim.

Daimî hürmet ve muhabbetlerimle

Kemal Edib Kürkçüoğlu

On ikinci Mektup

B.

İstanbul, 28 Şa'ban-ı şerif 1389

8.11.1969

Pek muhterem kardeşim, efendim,

Zât-ı âlinize çoktan beri mektup gönderemedim. Açılış hazırlıkları sizi yorduna, fakat zahmeti rahmet telâkki ettiğimize eminim. Allahü zül-celâl muininiz, Rasül-i zî-şan zahîriniz olsun. Tasarruf bonoları için bir vesikaya lüzûm hasil oldu. Dilekçemin muameleye konulmasını bilhassa istirham ederim. Hulusi hatasının kurbanı oldu. İkinci umum müdür muavinliğine Mustafa Çinkılıç gelmiş. Umum Müdürlük muallakta. Benim emeklilik ile birlikte, enstitüde hizmetimizin devam işi henüz muallakta. Hayırlısı Cenab-ı Haktan.

Hulusi Bolay, Celal Emrem beylere hürmetlerimi arz ederim. Hanımefendiye arz-ı tekrimât eylerim. Üstadımızın ellerinden öperim. Hürmet ve muhabbetlerimle.

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Cemal Koşukçu beyefendiye de hürmetlerim.

On üçüncü Mektup

B.

8 Şevval 1390

6 Kanun-i evvel 1970

Muhibb-i azizim efendim,

Bu yaz İstanbul'a gelişinizde görüşemedik. Şeb-i Arûs ihtifali münasebetiyle bir konuşmada bulunmak üzere Konya'ya gelmem, dernek başkanlığının teklifiyle mukarrer, böylece telâki, bittabi tehvin-i tahassür musammem idi. Dernekten bu güne kadar resmî bir davet vaki olmadığı için meseleyi terkedilmiş sanıyorum.

14-15 Kanun-i evvel 1970 günlerinde, İmam-Hatip Okullarının durumlarını incelemek üzere bir komisyon toplanacağı malûmunuzdur. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden galiba bendeniz temsilci seçileceğim. Bana destek olursunuz diye, ben, zât-ı âlinizin Konya'yı temsilen gelmenizi diliyorum.

Üstadımıza arz-ı tekrimât, refikanız hanımefendiye te'yid-i ihtiramât eylerim.

Hürmet, muhabbet ve hasretlerimle.

Kemal Edib Kürkcüoğlu

On dördüncü Mektup

B.

20 Kanun-i sani 1971

Pek muhterem kardeşim efendim,

Gelip gidenlerden sıhhat ve afiyet haberlerinizi almakta, memnuniyet duyuyordum. Devamını niyaz ederim. Bu mektubu bir hususu istifsar için takdim ediyorum. Vekiller hey'eti kararıyla istihdam edilmeleri uygun görülen emeklilere (Halil Can, Mahir beylerle fakiriniz) Aralık 1970 ...Kasım ücreti ödendi. Aralık başından beri, boğaz tokluğuna çalışan zümre idadına dahil olduk. Din Eğitimi Genel Müdürüne, personel şubesi müdürü Necmettin Şamlı'ya, 14-15 Aralık 1970 toplantıları sırasında şahsen söylemiş olmama, ayrıca Enstitü'den resmen yazılmasına rağmen henüz bir netice istihsal edemedik. Sizin Celâl bey hakkında da aynı muamele tatbik edilmekte midir? Bu ciheti öğrenmek istedim. Bir teşebbüs vaki midir? Beni tenvir ederseniz minnettar olurum.

Üstadımızın ellerinden öperim. Hanımefendiye hürmetlerimi takdim ederim. Soranlara, bilhassa Hulusi ve Hamdi beylere arz-ı tehiyyât eylerim.

En kalbi hürmet ve muhabbetlerimle,

Kemal Edib Kürkçüoğlu

Celâl bey orada ise hürmetlerimle birlikte yine Osman Tarı bey vasıtasıyla meseleyi takib etmesi ricasında bulunursanız minnettar olurum.

On beşinci Mektup

B.

17 Zilhicce 1393

11.1.1974

Çok muhterem kardeşim, efendim,

Bayram vesilesiyle göndermek lütfunda bulunduğunuz kartı aldım. Şükranlarımı tebriklerime terdif ederim. Fakiriniz de daha önce "Taşmektep sokağı 2/3" adresinize yazmıştı. Melfuf zarfı "tanınmıyor" diye postaya iade etti. Enstitü'de ders gününüzü bilemediğim için şahsen gelemedim.

Hanımefendiye, refikamla birlikte hürmetlerimi takdim ederim. İlk fırsatta görüşmek arzusuyla, gönülden hürmet, muhabbet ve hasretlerimle

Kemal Edib Kürkçüoğlu

On altıncı Mektup

B.

27 Ramazan-ı şerif 1394

13 Teşrin-i evvel 1974

Çok muhterem efendim,

Aziz üstadımızın rahmet-i Rahmana kavuştuklarını yeni duydum. Zaten bir müddet daha mutlak istirahatle evden çıkamadım. Bu sebeple haber-i mü'limi bana söylememişler. Hüsnü Erdem bey gibiler bir daha yetişir mi? Allah, bâkide kalanlara, refikanız hanımefendi ile Sadık bey muhibbimize ve size uzun ömürler ihsan buyursun.

Havalar serinlemeden dışarı pek çıkamadığım için şahsen taziyeye gelemedim. Bayramınızı tebrik eder, merhum üstadımıza Cenab-ı Hak'tan rahmet ve mağfired niyaz eylerim efendim.

Hürmetkârınız
Kemal Edib Kürkcüoğlu

On yedinci Mektup

B.

Çok Mehterem Veli Ertan bey efendi kardeşime hürmetlerimle,
Lâdikli Ahmed Sultan aleyhirrahmetü ve'l-gufran hazretleri hakkında Mersiye-i Kemal-i pür-isyan

2 Rabiulahir 1389

17 Haziran 1969

*Etti ikmal-i ömür fabr-i zaman Ahmed ağa,
Şab-bal açtı olup Adn'e revan Ahmed ağa,
Gaybe göz, gaybe kulak, gaybe lisan Ahmed ağa,
Sırr-i Sübhan, sened-i emn ü eman Ahmed ağa,
"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağâ"*

*Bab-ı rahmette denilmez bu gedâdır, bu emîr,
Daima eblinedir âtîfet-i Rabb-i kadîr
İktisa-yı nemed-i nur edip olmuştu o pir
"Küllükum rain..."e enmûzec-i bi-şibh ü nazîr
"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağâ"*

*Memleket halkına Hak'tan gelen ihsan idi, o
Sabib-i tâc-ı velâyet ulu sultan idi, o
Çırpınan tenlere can, canlara canan idi, o
Büyük insan idi, el-hak büyük insan idi, o
"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağâ"*

Gerçi ümmî idi lâkin bu mezîyyet'di ona
Okuyup yazma ne vacipdi, ne sünnetdi ona,
... üstada diz çökmesi külfetti ona,
Verilen gizlice ders-i Ebadiyyet'di ona,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Evlîya zümresinin kafilâ-saları idi,
"Yediler Meclisi"nin hazin-i esrarı idi,
Düşse kim berzah-i teşvişe reba-kârı idi,
Kudret-i Fâturanın mevhibe mi'marı idi

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Eşi ender bulunur server-i zî-câh idi o,
Çünkü hem zabire, hem bâinma agâh idi o
Hâce-i medrese-i Ma'rifetullah idi, o
Südde-i pakini gördüm, ulu dergâh idi, o

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa "

Tutarak kendini ağıyara nihan yıllarca
Nice hikmetleri etmişti tyan yıllarca
Hızr'a olmuştu refik-i cevelân yıllarca
Ona koşmuştu cihan, pür-beyecan yıllarca

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa "

Zâabir-i hâle bakarsan o, yatar yerde bugün
Hazretin kabri bakikatte gönüllerde bugün
Düşmesin dil-südegân kaygılamıp derde bugün
Sürünün seyki Hasan-Kal'ali bir erde bugün

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

O ser-efrâz-ı melek-rû, malik-i mülk-i reşad
Müstemendâna der-i lutfını kılmuşdı kûşad
Sayısız güm-rehi etmişdi verip feyz, irşad
Nice me'yus-i elem-nâk'i de bir lâhzada şâd

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Ram-i emriydi Pari(s), Londra, Bon, Petro-Grad,
Elli yıldan beri balk üstüne germişti kanad
Adı olmuşdu enâmın överek andığı ad
Yeridir, kalmadı artık der isek debrde tad

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa "

Şimdi Peygamber-i zî-şan iledir Cennet'de
Kutb'e mevki'ce muhamî idi kurbîyyetde
Yokdı manendi v e l i l i k denilen devletde
Kopdı bir velvele fevciyle Der-i İzzet'de

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Rûy-i pâkinde nûmayândı Cemal-i Nebevî
Dense şayândı eğer hâlîne Hâl-i Nebevî
Bî kem u keyf ona kalmışdı Kemal-i Nebevî
Onda olmuşdı iyan cab ü Celal-i Nebevî

"Ne belâ, göçdi Lâdik Köylü Çoban Ahmed Ağa"

"Bir belâ fidesidir mevî-i velînin" derler
"Böyledir cilvesi hükm-i ezelnin" derler
"Her velî, lem'asidir feyz-i celînin" derler
"Remzidir bezm-i 'ma'allah'da' lî"nin derler

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Fecrimiz battı deyip, gün dolunur, ay dolunur,
Öyle bir fecr ki tâ haşre kadar yâd olunur,
Yok gül olmakta da iş; esdi mi bir yel solunur,
Karalar bağlanarak diz dövülür, saç yolunur,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Kimse artık dilemez pertev-i mihr u mahî,
Hazretin himmetidir şab ü geda dil-habî,
Tutacak âlemi ihvanı tarîkîn abî,
Olacak merkâdi uşşak ziyaret-gâbî,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Belki sarmazdı sarık, belki de giymezdi çedik,
Açdı heybat gönüllerde ufûlîyle gedik,
Böyle koy kabrini ister, koşup ister taş dik,
İftihar etmelidir zat-i azîziyle Lâdik,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Nagehân bâd-i hazan basdı gülistanımızı,
Gâib ettik şu beyâbânda nigebbanımızı,
Bize "Hak Yol bu!" diyen rehber-i irfanımızı,
Bedelen olsa saadetdi Hudâ canımızı,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Buldı nakliyle uğur, na'sini balkın omuzu,
Döksün İranlısı yaş eylesin efgan Oğuzu,
Boğdu matemlere yârânı bazıran dokuzu,
İnlesin mevtine göklerde Hamel, yerde Kuzu,

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Hitlerin çökmesin İslâm'a deyip, gamlı sisi,
Oydu tayyarede derhâl geberten Boris'i,
İki mel'un daha öldürdü ki Nazım birisi,
İstalin kâfiridir diğeri, İfrit irisi

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Zevk-i tevhid bedîdar idi zâtında bize,
Vererek ders-i fîltüvvet harekâtında bize,
Nazar atmış, el uzatmışdı hayatında bize,
Erişir himmeti elbette memâtında bize.

"Ne belâ, göçdi Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

Az gelir âleme bir böyle vücud-i eşref,
Onu kılmışdı Hudâ zümre-i aktaba halef,
Darbe-i kabrına gürk-i ecelin oldu hedef,
Verecekdir ebedîyyen ünü tarihe şeref,

"Ne belâ, göçdi lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"

İrtihâli: 24 Rebiu'l-evvel 1389

9 Haziran 1969

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Tarih (Rubâî)

Firdevs'e bugün oldu revan Ahmed Ağa
Unvanca "Lâdik köylü Çoban Ahmed Ağa"
Tarihini feryad ederek yazdı Kemal:
"Göçdi ulu sultan-ı zaman Ahmed Ağa"

H. 1389

İrtihâli: 24 Rebiu'l-evvel 1389

9 Haziran 1969

Mektupların Kemal Edib beye ait olanları burada son bulmaktadır. Bu mektuptan itibaren birkaç mektup daha var ki onlar, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Tasavvuf tarihi hocası rahmetli Mahir İz beyefendiye aittir.

On sekizinci Mektup

B.

21 Mart 1966

Aziz muhterem kardeşim Veli bey!

Der-uhde ettiğim vazife-i nazifeyi muhterem üstadımıza arzettim. Hüsn-i kabul buyurdular ve not aldılar. Ümid ederim şimdiye kadar size cevap vermiştir. Şayet dûçar-ı nisyan oldu ise, bana yazın takip ederim. Keyfiyeti size arz etmekte geciktim. İdare işlerinin dağdağası, hepimizin başındadır. Mazur görüleceğimi ümid ederim. Ankara yorgunluğunun hüsn-i neticeler vermesini niyaz eder, size, Necati beye ve Arif bey dostlarımıza ve orada bizi tanıyan rufeka-i muhteremeye ihlâs ve ihtiramlarımı arz ederim, muhterem kardeşim efendim.

Mahir İz

Necati bey kardeşimiz Bilimlere Yardım Cemiyeti'nin tüzüğünü istemişti. Soruşturdum onlar tab etmemişler. Çok eskiden tasdikli bir örneğini vilâyete vermişler. Bir sûreti idare kasasında mevcut imiş, anahtar, o da hacca giden temsilcide imiş. Hasılı, bir sûretini dahi te'min mümkün olmadı. İlim Yayma Cemiyeti'nin aldıkları nizamnamesi belki maksadı temine kâfidir. Lütfen kendisine keyfiyeti iblağ buyurun.

On dokuzuncu Mektup

B.

10 Nisan 1969

Birader-i ekremim Veli bey efendi !

Önce istifsar-ı hâtur ederek sıhhat ve afiyetinizi niyaz ederim. Kaç defa niyet ettikse de sömestr tatili kışa geldiği için nehakat-i bedeniyemiz Konya yolculuğuna engel oldu. Yazın orada bulunmuyorsunuz. Yine bu sonbaharı bekleyeceğiz. İnşallah mukadderdir.

İki senedir hazırlık safhasında bulunan Tasavvuf... adındaki naçiz eserimiz, nihayet izn-i Hak'la kuvve-i tab'a girdi. Zât-ı âlilerine ve meslek hocaları arkadaşlarıma verilmek üzere adınıza on nüsha takdim ediyorum.

Dersin münhâl olduğunu söylediler. Onun için ders hocasına ithafen ayrıca bir kitap gönderemedim.

Eğer size zahmet olmazsa talebe için okul kooperatifine emir buyurun, kaç nüsha lâzımsa ve kimin adına gönderilecekse bana bildirirseniz, ben de bu işle meşgul talebe ile yayın evine malûmat veririm. Onlar miktara göre ödemeli olarak gönderirler. Kitabın fiyatı on beş liradır. Enstitü ve İmam-Hatip talebelerine 12.5 liraya veriyorlar.

غیر محترم آردم دل بد

در عهد استیقام وظیفه تطیفی محترم استاد فره عهد استیقام
حسب قبل بودید در نظر آید امید ایام ستمیه قدر سزا
جوان دیرتر در شایه در حال نسایه اولده به با یازک
تقیبه ایام کیف سزا عهد آئیده بگنیم اداره شیرین
دغدغس لکون باشنده در سزا کوریه حبی امید ایام
آنگه بر خوشنشد حسرتی لروین نیان ایام سزا بخای به
دعای بد قور و شیرین داره سزا طایفه رفاه محترم
احد صا و حد امیری عهد ایام محترم آردم افغ

کتاب

بخای بد بر ادیر سزا بنیده بایرم جمعیت نوزون ایام سزا
صورت سزا در طرح ایام سزا حیره اسلیمه تقصیر
بر او سزا دلایه دیدن بر صورتی اداره سزا موجود آسجه انما سزا
اوده سزا کسبه تشبیه آسجه حسی بر صورتی دغا تأیید سزا سزا
علم یای جمعیت آردن سزا سزا سزا سزا سزا سزا
لطف کند به کیفیت ابلاغ بودن

Bu kitabı federasyon basacak idi fakat vekaletten tahsisatları kesildiği için basamadılar.

Bu yeni kurulan "Rahle" yayınevi de hariçteki kitapçılardan ziyade harice kitabı enstitü ve imam-hatip kooperatifleri vasıtasıyla yine kendilerine 12.5 liradan gönderilmek üzere satmak istiyorlar. Ben de çok uygun buldum.

Bizi tanıyanlara lütfen selâm ve saygılarımı iblağ buyurun. En samimî hürmet ve muhabbetlerimle sözüme hatime veririm efendim.

Mahir İz

Hamiş: Üstad-ı muhteremimiz Hasan Hüsnü efendi hazretlerinin adreslerini bilmediği için delâletinizi rica ettim. (Veli Ertan bey Hasan Hüsnü Erdem'in damadıdır.)

Yirminci Mektup

B.

10 Ekim 1969

Müdür-i muhterem Veli Ertan beyef.!

İstanbul'da iken ne Enstitü'de ne de Beyaz Saray'daki karşılaşmalarımızda oturup etraflıca görüşmek nasip olmadı. Konya'da bulunduğumuz zamanlarda ise henüz avdet buyurmuş olduğunuzdan, yine mülâkat müyesser olmadı. Fakat cansiperane bir gayretle ihya etmiş olduğunuz müesseseyi gezdik, sizi candan tebrik ederim. Gerek şekil, gerek ruh bakımından orada gezip gördüğümüz âsâr-ı bakiyenin kıymet-i tarihiyesi kadar sizin te'sis etmiş olduğunuz sakf-ı manevî de ileride abideleşecektir. Baş muavin beye size takdim edilmek üzere bir mektup bırakmıştım. Orada iki hususu istirham ettim. Biri mektebin kapısına hakkedilmiş bulunan beyitteki yanlışlıktır ki eski harflerde bir nokta fazla düşmekle bir hata zuhura gelmiştir. "Hikmete" kelimesi nun ile "Hükmüne" olacaktır. Sa'yin hükmüne, yani neticesine demektir. Keyfiyeti burada Kemal Edib beye de arz etmiştim, kabul ettiler. Ancak galat-ı meşhur olarak şayi olduğu için komisyonumuz tashihe lüzum görmedi. Fakat siz kapıdaki şekli değiştirirseniz inşaallah âtiye bir ders vermiş olursunuz.

Bir de binanın içinde muhtelif yerlerde vecizeler mahiyetinde bir takım ehadis-i şerife var. Onlar râvisiz ve tahkiksiz yazılmıştır. O cihete doğru da sarf-ı himmet olunursa müsâb olursunuz. Bu hususta muhterem Profesör Tayyib Okîç üstadımız size kıymetli bir yardımcı olur.

Geçen gün Rahle Yayınevi sahibi bana müracaatla Konya Enstitüsü'ne giden Tasavvuf kitabından bir kısım, bakiyye hesap kaldığını, onun bir an evvel gönderilmesi için rica etti. Ben de sizden rica ediyorum. Alâkalılara emir buyurursa-

nız karz-ı hasenle kurulan bu müesseseyi sıkıntıdan kurtarmış oluruz.

Hürmet ve muhabbetlerimin kabulünü rica ederken, tevfikât-ı Sübhaniyyeye mazhariyyetinizi niyaz ederim efendim.

Mahir İz

Yirmi birinci Mektup

11 Ağustos 1969

B.

Aziz-i muhterem üstadım Veli Ertan bey kardeşim!

Konyamıza uzun tahassürlerden sonra nihayet kavuştuk. Ziyaret-i Molla Hünkâr'dan sonra, müfti-i fazılımızı ve müteakıben cansiperâne mesainizle ihya etmekte olduğunuz Yüksek İslâm Enstitümüzü de ziyaret ettik. Şimdi baş muavin Hamdi Savlu beyin odasında zikr-i cemilinizle meşguluz. Ancak bizi çok üzen bir şey işittim. Bazı mevzû ehadis ... levha hâlinde asılmış bulunuyor. Bunun manevî mes'uliyeti cigerparemiz kardeşimizin omuzları üzerindedir. İnşaalâh ilk hamlede bu vebalden tahlis-i giriban edilir.

İkinci müşahedem kapının üzerindedir. Merhum Mehmed Âkif bey üstadımızın meşhur beytinin yanlış olarak yazılmasıdır. Eski harflerle bir nokta ziyade husule gelen bu hata artık galat-ı meşhur hâlinde yerleşmiş ise de, büyük bir ilim ocağında bu yanlış kabul etmek ilim namına çok acıdır. Küçük bir masrafla "hikmete" kelimesini, "hükümüne" şeklinde tebdil edilmesidir. Bu vesile (ile) hürmet ve muhabbetlerime tahassürlerimi terdif ederim kardeşim efendim.

Mahir İz

Yirmi ikinci Mektup

B.

*Bize lutfeyle, ilâhî yüce din hürmetine.
Nur-i Kur'ân-i mübin, feyz-i yakîn hürmetine.
Mazhar-ı sırrın olan, mutlu zaman hürmetine.
Vecd-i vabyin ile, kutlu zemin hürmetine,
Kalem-i afvini çek, defter-i isyanımıza,
Mustafa aşkın ile, Ashab-ı güzîn hürmetine,
Elimiz boş, yüzümüz kapkaradır Allah'ım!
Kerem et, merhamet et, arş-ı berin hürmetine,
İhtirasın, hevesin, nefsin elinden kurtar,
Bizi sen, (Ta) ile (Ha), (Ya) ile (Sin) hürmetine,
Dinle şekvamızı, ey Rabb-i Kavi Ka'be'nde,
Dökülen yaş, edilen âh u enîn hürmetine,*

*Koyma Kur'ân'dan uzak bizleri Allah'ım aman,
Onu senden getiren Rub-i Emîn hürmetine.*

27 Muharrem 1396 5 Mart 1980 Cuma

Kemal Edib Kürkçüoğlu beyefendi merhumun kendi el yazısı ayınıdır.

25 Nisan 1982 11 Receb 1403

el-fakîr el-molla Ahmet Kudret Üsküdarî Özünal

Yirmi üçüncü Mektup

TC.

Milli Eğitim Bakanlığı

Din Eğitimi Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 1220

Konu: Din Eğitim ve Öğretimiyle İlgili Toplantı Hakkında

16 Ağustos 1962

Sayın,

Veli Ertan

Taşkent Sokak no: 32/2 İçcebeci/Ankara

Bilindiğı üzere VII. Milli Eğitim Şuramızda kabul edilen 38 sayılı ve 15 şubat 1962 tarihli önerge ile "Türk toplum ve vicdan hayatının en büyük problemi olan din eğitim ve öğretimiyle memleketimizde aydın din adamı yetiştirilmesi ve din öğretimi yapan müesseselerin daha modern şekilde kurulması için en yakın bir zamanda özel bir heyetin toplantıya çağırılması lüzümü"na karar verilmiş bulunmaktadır.

Bahis konusu hey'et 13-15 Eylül 1962 tarihleri arasında Ankara'da toplanacaktır.

Toplantı yeri: Ankara İmam-Hatip Okulu müdürlük odasıdır.

Toplantı saati: 13 Eylül 1962 Perşembe günü saat 10'dur.

Toplantıya adları ekli listede gösterilen zatlar katılacaklardır.

Gündem ilişik olarak sunulmuştur. Gerekli dökümanlar ayrıca sunulacaktır.

Belli gün ve saatlerde toplantıda bulunmanızı saygı ile rica ederim.

Prof. Dr. Ş. R. Hatiboğlu

İmza

Millî Eğitim Bakanı

Şeref davetlileri:

1. Sayın Hıfzı Ođuz Bekata

Devlet Vekili

2. Sayın Hasan Hüsnü Erdem

Diyanet İşleri Başkanı

3. Sayın Ahmet Yıldız

Senatör

4. Sayın Mehmet Özgüneş
5. Sayın Yusuf Ulusoy

Senatör
Sakarya milletvekili

Hey'et:

1. Dr. Salahaddin Tansel
2. Sadettin Evrin
3. Prof. Dr. Neş'et Çağatay
4. Prof. Celâl Saraç
5. Prof. Tayyib Okıç
6. Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk
7. Ahmet Davudođlu
8. A. Karahan
9. Nihad Sami Banarlı
10. Nevzad Ayasbeyođlu
11. Enver Kutluđ
12. Cemal Cebeci
13. Dr. Lütfi Dođan
14. Hulusi Bolay
15. Veli Ertan
16. Kemal Edib Kürkçüoğlu

Talim Terbiye Dairesi Başkan Vekili
Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı
İlâhiyat Fakültesi Dekanı
Yüksek İslâm Enst. Sâbık Müdürü
İlâhiyat Fakültesi Hadis Profesörü
Federasyon Başkanı
Yüksek İslâm Enstitüsü Müdür Vekili
Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni
Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni
Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni
İstanbul İmam-Hatip Okulu Müdürü
Kayseri İmam-Hatip Okulu Müdürü
Ankara Müftüsü
Konya İmam-Hatip Okulu Öğretmeni
İmam-Hatip Okulu Öğretmeni
Din Eğitimi Dairesi Müdürü

Gündem:

Bakanın açış konuşmasından, şeref davetlilerinin konuşmalarından, toplantı Başkanlık divanı seçiminden ve Din Eğitimi Dairesi Müdürünün çalışmalar hakkındaki açıklamasından sonra:

1. Din eğitim ve öğretiminin sosyal düzenimiz ve toplum yapımız yönünden önemi,
2. Din eğitimi ve öğretimine verilecek veche,
3. İlk ve ortaokullarla, öğretmen okulları din dersleri programları,
4. İmam-Hatip okulları programları,
5. İmam-Hatip okullarının daha verimli hâle getirilmeleri için alınacak tedbirler,
6. Yüksek İslâm Enstitüleri; program ve yönetmelik,
7. Din eğitim ve öğretimi hususunda Bakanlıkla Diyanet İşleri Başkanlığı, Bakanlıkla İlâhiyat Fakültesi arasındaki koordinasyon,
8. Teklif ve temenniler,
9. Kapanış.

Yirmi dördüncü Mektup

...de bir Şeb-i Arus ihtifalinin ilhamıyla:

Bezm-i Mevlâna'da

Canlar olanca şevk ile Dergâha geldiler
 Dergâh bir vesiledir, Allah'a geldiler.
 Rub oldular libas-ı bedenden soyundular,
 Bezm-i bakay-ı Hizb-i Huda-baha geldiler
 İsm-i Celâli zikir ile meydana geldiler,
 Devlet-seray-ı iz-i Şehinşaha geldiler.
 Gülzari ma'rifetteki nây u kudumdan,
 Bülbül misali dil-şüdele âha geldiler.
 Görsen deyip semaa çıkan Melevileri
 Halkın bütün vefileri şeb-râba geldiler.
 Gül yüzlüler zıyasına Şems'in tutuldular,
 Manend-i bâle daire-i Mah'a geldiler.
 Tekbir alıp melekleri Arş'ın teberrükten,
 Bir bir huzur-ı Pir-i dil-âgâha geldiler.
 Sınıf sınıf dizildiler Küberay-ı Ricâl-i Rûm,
 Teblillerle tehniyet-câba geldiler.
 Ârifler ey kemal ufku zata erdiler,
 Âlimler iştibah ile eşbaha geldiler

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Yirmi beşinci Mektup

Bir Kadir Gecesinde Niyâz-ı Âşıkâne

Bize lutfeyle ilâhî ulu Dîn hürmetine;
 Nur-i Kur'ân-ı mübîn feyz-i yakîn hürmetine!
 Mazhar-ı sırrın olan mutlu zaman hürmetine;
 Vecd-i vahyinle dolan kutlu zemin hürmetine!
 Kalem-i aşkini çek dester-i isyanımıza,
 Mustafa aşkına, Ashab-ı güzîn hürmetine!
 Elimiz boş yüzümüz kapkaradır Allah'ım;
 Kerem et, merhamet et Arş-ı Berin hürmetine!
 İhtirasın, bevesin, nefsin elinden kurtar,
 Bizi sen "Ta" ile "Ha" "Ya" ile "Sin" hürmetine!
 Dinle şekvamızı ey Rabb-i Kadir, Ka'be'nde
 Dökülen yaş, edilen âh u enîn hürmetine!
 Koma Kur'ân'dan uzak bizleri Allah'ım aman,
 O'nu senden getiren Rub-i Emîn hürmetine.

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Yirmi altıncı Mektup

B.

İstanbul 8 Haziran 1969

Muhterem kardeşim, efendim,

"Ailenin Din Bilgisi" adıyla neşretmiş bulunduğumuz eseri, emriniz vechile, başından sonuna kadar kelime kelime, hatta harf harf okudum. Sanırım ki siz, bu eseri eski harflerle ve müsvedde hâlinde Sönmez Neşriyat idaresine yollamışsınız. Onlar da imlâ ve cümle bozukluğu, mana yanlışlığı kaydında olmaksızın hemen tape edip matbaaya vermişler. Tashihine de fazla ehemmiyet atfetmemişler. Fakiriniz, yeniden basılma ihtimalini dikkata alarak görebildiği bozuklukları, yanlışları düzeltmeğe, eksikleri tamamlamağa çalıştı. Mutlaka bir defada siz gözden geçirin. Ben de yanılmışsam, yahut eksik bırakmışsam ıslah edin. Dinî bir eserde imlâ ve cümle yanlışına bile mesâğ yoktur; takdir buyurursunuz. Maalesef bu, bizim kökleşmiş derdimizdir. Matbaacılığı harfleri yan yana getirmek manasına almışızdır.

Bazı maruzatım olacak:

1. Eser, iman, ibadet ve ahlâk kısımlarını ihtiva ettiğine göre, bunlara ayrı kitaplar demektense I, II, ve III. kısımlar demek daha uygun düşecektir.

2. Âyât-ı celile ve ehadis-i şerife metinleri, numaralar tahtinde sona konulsa eserin görünüşü daha estetik bir vasıf kazanacaktır.

3. Klişelerden bir kaç tane eksiktir. Onların da ilâvesi lâzımdır. Notların teselsülünde a'lı b'li işaret koymak yanlışlara yol açabilir.

4. İmlâda ıtırat şarttır. Arapça terkiplerin i'rablarına göre yazılması, bunda da vahdet gözetilmesi faidelidir.

5. Uydurma kelimelerin, böyle dinî eserlerde yeri yoktur. Bendeniz münasipleriyle değiştirdim.

6. Mübarek geceler faslının tafsilini lüzûmlu sayarım. Meselâ Berat gecesi hakkında muhterem üstadımızın broşüründen istifade etmek, diğer geceler hakkında âcizlerinin radyo konuşmalarındaki izahlarından bir plân çıkarmak mümkündür.

7. Kitap Hanefî mezhebi ile Matüridiyye akaidine göre yazıldığından, bununı Şafiî-Eş'arî vatandaşlarımızın yanılmamaları ve tereddüde düşmemeleri için tasrihi, müteakip baskıda bilhassa Hanefî-Şafiî, Matüridî-Eş'arî farklarının iraeisi, eserin tesirini artırmak babında zarurîdir, kanaatindeyim.

8. Bahisler, yekdiğerine karışmamalı, bir bahis bitince diğeri müteakip sahife başından itibaren devam etmeli. Şiirler italik harflerle dizilmeli.

9. Bibliyografyayı en sona koymalı; bunda da alfabetik sıra gözetilmeli.

10. Ve nihayet eser, mümkünse daha iyi bir kâğıda basılmalı.

Bittabi takdir sizindir; benimki maruzattan ibarettir.

Hanımefendiye hürmetlerimi arz ederim. Hulusi Bolay bey üstadımıza arz-ı tekrimat ederim. Dualarını beklerim. Hacı Ahmed Ağa hazretlerinin rahatsız olduklarını duydum. İnşallah yakında afiyet bulurlar. Ziyaret mümkün olursa ellerinden, ayaklarından öptüğümü, dualarına muhtaç bulunduğumu söylemenizi istirham ederim. Hulusi bey, mektubumu cevapsız bıraktılar. Muhterem üstadımız Hüsnü Erdem beyefendinin ellerinden öperim, yenge hanımefendinin de... Sadık beyimiz ne yapıyorlar? Hürmetlerimi söyleyin.

Celâl Emrem bey üstadımız, ne âlemde? Cemal beyefendi, tatlı dilleriyle gönüller feth etmekte ber-devam mıdır? Hamdi bey muhlisimiz ne yapar? Ali Uzunsakallı bey dostumuz nasıldır? Yurt bitti mi? Cümlesine arz-ı hürmet ederim. Teveccühlerini beklerim. Müftü Hacı Tahir efendi üstadımızın ihyakâr nazarlarını niyaz ederim. Arif Etik beye de arz-ı ihlâs eylerim. Şimdi Konya bir seçim mahşerine hazırlanmaktadır sanırım.

*İhtilâfatıyla uğraşmakta debrin zevk yok;
Zevk anın mîrsad-ı ibretten temasındadır.*

Hürmet ve muhabbetlerimin kabulünü, vakt-i tehurden dolayı afvimi niyaz ederim. Aziz muhibbim, kardeşim, efendim.

Daima hürmetkârınız ve duacınız

Kemal Edib Kürkcüoğlu

Albümü aldım. Arz-ı şükran ederim. Kitabı da taahhütlü olarak gönderdim. Her ihtimale karşı vusûlünü bildirirseniz minnettar olurum.

Birkaç Söz

Bugün hepsi Allah'ın rahmetine kavuşmuş olan, herbiri eğitimimizin değişik safhalarında hizmet vermişken, ömürlerinin son demlerinde din eğitimi gayreti içinde nefeslerini sona erdiren muhterem insanların, birbirlerine gönderdikleri ve yakın tarihimizin, özellikle din eğitimi alanını ve müesseselerini ilgilendiren, o zaman için müphem kalan pek çok noktaya ışık tutup, doğrusunu anlamamıza yardım eden bu mektuplar, geriye hatıra not bırakmanın, günlük yazmanın çok mühim bir görev olduğunu anlatan en iyi örneklerdir. Bizler günlük yazma terbiyesiyle yetişmedik. Yüksek tahsilde benim bildiğim tek günlük tutan kardeşimiz, Prof.Dr. Salahaddin Parladır'a, bu kış görüştüğümüzde, İzmir'deki sohbetimizde istirham ettim, bunların bizlere de açılması için. "Değerli bir şeyler olmadıklarını..." söyleyerek, ber-mutad gülüp geçti. Kimbilir o notlarda, kırk sene öncesinin, din eğitimi öğrencisinin vasıflarını, eğitim kurumlarının hâlini ve Türkiye'nin o zaman üzerinde bulunduğu çizgiyi güzel tasvir eden ne kadar ölçü

vardır. Bunların bir çoğu, yazara/sahibine göre "değersiz" olabilir, ama bize göre çok değerlidir. İşte misali. Allah İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal'a rahmet etsin. Her şeyi en güzel tarzda tasnif edip, vasıflarını tespit edip, iğne iplik de olsa, ona sahip çıkma terbiyesiyle yetişmiş bir büyük olarak önümüzde yıllarca eser verdi, bizler aradan elli yıl geçtiği hâlde, hâlâ onun izlerine basamadık. Eserleri değerini hiç kaybetmedi, hâlâ hizmete devam etmektedirler.

Mektuplar, şiirler, edebî ifadeler ve bu yayına hazırlanan hatıratta görülen değerli insanların, birbirleri ve diğer insanlar hakkında ibzal buyurdıkları hüsn-i zan ve edep doğrusu takdire şayan. Biz bu zatların hemen hepsini tanımaktayız. Ama Kemal Edib beyin, bu zatlar hakkında gösterdiği hüsn-i zan, kullandığı terbiyeli ve yüksek ahlâk der-pîş eden ifadeler, doğrusu hayretten -en azından şahıs olarak benim- ağzımı açık bıraktı. Demek ki hüsn-i zan zararsızdır. İnsan aldansa bile.

Lâdikli Ahmed Ağa, Konya'ya 48 kilometre uzaklıktaki bir köyde yaşamış, Hakk'ın rahmetine yıllar önce kavuşmuş, hakkında hüsn-i zan edilen bir zat. Öyle anlaşılıyor ki, Kemal Edib bey ve diğer hocalar, zaman zaman Ahmed Ağayı ziyaret etmiş ve onu rûhen sevmişler. Bugün onun köyünde vefat yıldönümlerinde merasimler yapılmakta ve onu sevenler kabrini ziyaret etmektedirler. Ahmed Ağanın anlattığına göre, kendisinin bir "manevî büyük" ile irtibatı vardır ve onun hizmetinde dünyanın hangi köşesine çağrılırsa orada hizmet vermiştir. Bu hizmetin mahiyeti ve devamının kimlerde olduğu bizim meçhûlümüzdür.

Şevket Raşit Hatiboğlu'nun toplantıya davet mektubu, toplanan hey'et, bugünün hâlâ o günlere benzeyişi, çok az yol almış olmamız, oturup derin derin hüznle düşünmemiz gereken hususlardır.

Kitapçık, o günleri yaşayanlara eskiyi hatırlatacak. Konuyu bilmeyenlere de, zihinlerinde istifhamlar uyandıracaksa, yayın ile hizmet yapılmış demektir.

Tekrar, ölenlere Allah'ın rahmetini diler, kalanların hizmetlerinin ve sa'yelerinin meşkur olmasını niyaz ederiz.